

Protokół
z posiedzenia Zespołu problemowego ds. budżetu, wynagrodzeń
i świadczeń socjalnych Rady Dialogu Społecznego
z dnia 14 czerwca 2021 r.

Miejsce posiedzenia: Wideokonferencja

Przewodniczący: Jacek Męcina, Przewodniczący Zespołu problemowego ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, Konfederacja Lewiatan.

W posiedzeniu wzięli udział: Pani Barbara Socha, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej; Pani Iwona Michałek, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii; Pan Sebastian Skuza, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, Pan Piotr Kurowski, ekspert Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, eksperci, członkowie Zespołu oraz zaproszeni goście.

Proponowany porządek posiedzenia:

1. Podsumowanie dyskusji oraz próba wypracowania wspólnego stanowiska Zespołu w sprawie propozycji zmiany kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej, obowiązujących od 1 stycznia 2022 r. oraz Propozycji weryfikacji wysokości kryteriów dochodowych i kwot świadczeń zawartych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.), z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, oraz kwoty zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.
2. Informacja Ministerstwa Finansów na temat Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r.

3. Uzgodnienia z Ministerstwem Finansów na temat harmonogramu konsultacji z Zespołem niektórych zapisów Polskiego Ładu.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan poinformował o upływającym w dniu 15 czerwca terminie przekazania przez stronę rządową założeń projektu budżetu państwa na rok 2022 oraz o planowanych konsultacjach dokumentu. Przedstawił proponowany porządek obrad posiedzenia.

Strony jednogłośnie zaakceptowały proponowany porządek obrad posiedzenia.

Ad. 1

Agata Baranowska-Grycuk, NSZZ „Solidarność” w odniesieniu do analizy materiału dotyczącego świadczeń rodzinnych zapytała o brak uwzględnienia w aktualnym badaniu wydatków rodzin wartości koszyka żywnościowego dla poszczególnych członków gospodarstw domowych. W tym kontekście zwróciła uwagę na metodologię opracowywania danych. Poruszyła kwestię koszyków WDR dla rodzin z dziećmi oraz osobami niepełnosprawnymi podkreślając, że w tej kategorii zwiększono wartość wydatków na zdrowie, natomiast pozostałe wartości zostały zmniejszone.

Piotr Kurowski, IPiSS wymienił wartości poszczególnych koszyków:

- 352,88 zł dla dziecka do lat 5;
- 482,66 zł dla dziecka dorastającego;
- 536,60 dla dziecka starszego;
- 510,17 dla osoby dorosłej w wieku produkcyjnym;
- 445,98 dla osoby starszej.

W kontekście koszyków WDR dla rodzin z dziećmi oraz osobami niepełnosprawnymi zaznaczył, iż ich wartość była opracowywana w oparciu o badanie „Budżetów gospodarstw domowych”. Odwołując się do niewielkich grup reprezentowanych w omawianym badaniu wskazane rodziny, wyjaśnił wartości dedykowanych koszyków. Nawiązał do danych sprzed 6 lat, zgodnie z którymi w przypadku rodzin z dziećmi lub osobami niepełnosprawnymi rosły wydatki na zdrowie, pozostając bez wpływu na inne wydatki.

Agnieszka Kochańska, NSZZ „Solidarność” podkreśliła wzrost wydatków rodzin z dziećmi lub osobami niepełnosprawnymi na higienę osobistą, transport czy utrzymanie mieszkania. Odniosła się do większych wydatków na przykład na energię elektryczną ze względu na wykorzystywanie specjalistycznych sprzętów medycznych.

Piotr Kurowski, IPiSS poinformował, że dane przedstawione przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych zostały opracowane na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego. Zwrócił uwagę na koszyki rodzin osób nieobjętych niepełnosprawnością w kontekście wyższych środków związanych z mobilnością czy kulturą. Podkreślił również, że IPiSS postara się dotrzeć do innych niż przedstawione w badaniach GUS danych w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością. Jednocześnie zwrócił się do partnerów społecznych z prośbą o wskazanie ewentualnych raportów, z których IPiSS mógłby skorzystać.

Norbert Kusiak, OPZZ negatywnie ustosunkował się do propozycji strony rządowej w zakresie kwot dotyczących świadczeń z pomocy społecznej oraz zamrożenia kwot dotyczących świadczeń rodzinnych. Zaproponował wzrost kryteriów dochodowych podlegających ustawowej weryfikacji oraz wzrost wysokości świadczeń rodzinnych – zarówno zasiłków, jak i dodatków do zasiłków rodzinnych. Przypomniał, że omawiane kwoty pozostają niezmienniczone od kilku lat. Odniosł się także do kwestii wzrostu inflacji. Wyraził pozytywną opinię na temat opracowania i rekomendacji IPiSS.

Katarzyna Duda, OPZZ wyraziła negatywną opinię na temat propozycji zmiany kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej. Poinformowała, że zgodnie z wyliczeniami OPZZ kryterium dla osoby samotnie gospodarującej powinno wynosić 877 zł (wzrost o 176 zł w odniesieniu do obowiązującej wartości), natomiast dla osoby w rodzinie 678 zł (wzrost o 150 zł w odniesieniu do obowiązującej wartości). Podkreśliła, że w wyliczeniach wzięto pod uwagę pełny próg interwencji socjalnej oraz skumulowany prognozowany wskaźnik inflacji uwzględniający lata 2021-2024. Negatywnie ustosunkowała się do argumentacji strony rządowej dotyczącej funkcjonowania programu „500+”. Jako najważniejszy punkt odniesienia wymieniła wskaźnik minimum egzystencji. Sprzeciwiła się zamrożeniu wysokości kryteriów dochodowych i kwot świadczeń rodzinnych. W oparciu o prognozowany wskaźnik inflacji na lata 2021-2024 oraz wartości koszyków żywnościowych zaproponowała następujące zmiany kwot zasiłku rodzinnego:

- Wzrost z 95 zł do 129 zł na dziecko do ukończenia 5 roku życia;
- Wzrost ze 124 zł do 172 zł na dziecko powyżej 5 roku życia;

- Wzrost ze 135 zł do 190 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Katarzyna Zimmer-Drabczyk, NSZZ „Solidarność” wyraziła negatywne stanowisko na temat zamrożenia kwot związanych ze świadczeniami rodzinnymi. Zawnioskowała do strony rządowej o ustosunkowanie się do raportu IPiSS. Przedstawiła propozycje dotyczące kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej:

- 776 zł dla osoby samotnie gospodarującej;
- 655 zł dla osoby w rodzinie.

Zaznaczyła również, że kwoty zasiłków wzrosnąć powinny proporcjonalnie, czyli o 101 zł. Zwróciła uwagę, iż kryteria uprawniające do pomocy społecznej dla osób w rodzinie znajdowały się poniżej minimum egzystencji już w 2019 roku dla większości typów rodzin, w tym dla pracowniczych rodzin bezdzietnych. Powiedziała o gospodarstwach emeryckich oraz jednoosobowych, które jako jedyne mogą otrzymać pomoc, zanim ich dochody spadną poniżej minimum egzystencji. Odnosząc się do wskaźników minimum egzystencji oraz przewidywanych wskaźników inflacyjnych zaznaczyła, że propozycja strony rządowej dotycząca kryteriów dochodowych w pomocy społecznej jest zbyt niska.

Agnieszka Kochańska, NSZZ „Solidarność” jako niedopuszczalne oceniła zamrożenie kwot kryteriów dochodowych i kwot świadczeń rodzinnych. W tym kontekście podkreśliła, iż aktualne kwoty obowiązują od 2015 roku i w przypadku pozostawienia ich na tym samym poziomie, będą obowiązywały aż do 2024 roku. Odniosła się również do kwot dotyczących kryteriów dla rodziny z osobą niepełnosprawną, które w perspektywie czasowej nie osiągną progu interwencji socjalnej.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan podsumował część dyskusji zwracając uwagę na wspólne elementy stanowisk strony pracowników.

Witold Michałek, BCC podkreślił, że zasady polityki społecznej są niezwykle ważne również dla strony pracodawców. W kontekście wypowiedzi przedstawicieli strony pracowników poparł zaprezentowane stanowiska. Powiedział o sumie podwyżek cen dla pewnych kategorii wydatków oraz prognozowanym wskaźniku inflacji, negatywnie ustosunkowując się do propozycji strony rządowej w zakresie świadczeń z pomocy społecznej. Podkreślił niedoszacowanie wydatków na rodziny z osobami niepełnosprawnymi. Wyraził potrzebę przeprowadzenia badań fokusowych na temat wydatków rodzin na osoby niepełnosprawne.

Zwrócił uwagę także na kwestię wsparcia finansowego opiekunów osób niepełnosprawnych. Odnosząc się do propozycji strony rządowej oraz jej uzasadnienia nawiązującego do programu „Rodzina 500+”, przedstawił krytyczne stanowisko wobec wskazanej argumentacji. Nawiązał do ukrytego zaniżenia świadczeń dla rodzin potrzebujących wsparcia finansowego.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan zwrócił uwagę na wspólne dla strony pracowników i strony pracodawców elementy stanowisk: odniesienie do inflacji oraz konieczności zmiany metodologii obliczania omawianych kwot.

Antoni Kolek, Pracodawcy RP pozytywnie odniósł się do potrzeby urealnienia wysokości omawianych świadczeń. Przychylił się do propozycji wypracowania właściwych mechanizmów na przyszłość.

Piotr Kurowski, IPiSS zobowiązał się do wzięcia pod uwagę w kolejnym raporcie właściwej dynamiki zjawisk ekonomicznych. Zwrócił uwagę na postulat zawarty w aktualnym raporcie IPiSS dotyczący wzrostu kwot świadczeń o około 10% oraz ogólny wzrost kosztów utrzymania. Nawiązał do Europejskiego Filara Praw Socjalnych oraz apeli Komisji Europejskiej o wzrost progów dostępu do świadczeń z pomocy społecznej

Barbara Socha, MRiPS zobowiązała się do przekazania kierownictwu resortu uwag partnerów społecznych. Jednocześnie wyraziła brak zrozumienia dla stanowiska, zgodnie z którym strona rządowa nie powinna argumentować przedmiotowych propozycji funkcjonowaniem programu „500+”. Zwróciła uwagę na prace rządu mające na celu rozwój kolejnych programów wspierających rodziny oraz planowane zmiany podatkowe.

Katarzyna Duda, OPZZ wyjaśniła, iż nie kwestionuje pozytywnego wpływu programu „Rodzina 500+” na sytuację finansową gospodarstw domowych. Jednocześnie podkreśliła brak waloryzacji świadczenia i utratę jego wartości w perspektywie czasowej do roku 2024 oraz konieczność, pomimo funkcjonowania wspomnianego programu, waloryzacji świadczeń systemowych.

Agnieszka Kochańska, NSZZ „Solidarność” zaznaczyła, że świadczenie „500+” jest świadczeniem powszechnym z niższym niż w przypadku systemowych świadczeń kryterium wieku. Jednocześnie zwróciła uwagę, iż świadczenia rodzinne oraz z pomocy społecznej kierowane są do osób najuboższych. Nawiązując do informacji strony rządowej o spadku liczby osób korzystających z przedmiotowych świadczeń wyjaśniła, że jest to wynikiem niepodnoszenia kryteriów dochodowych.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan zwrócił się do członków Zespołu z prośbą o autonomiczną dyskusję po wyczerpaniu punktów porządku obrad posiedzenia na temat wypracowania ewentualnego stanowiska partnerów społecznych w sprawie propozycji zmiany kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej, obowiązujących od 1 stycznia 2022 r. oraz propozycji weryfikacji wysokości kryteriów dochodowych i kwot świadczeń zawartych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.), z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, oraz kwoty zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Ad. 2

Sebastian Skuza, MF poinformował, iż w momencie konstruowania budżetu państwa na rok 2020 z gospodarki napływały pozytywne dane dotyczące przewidywanej dynamiki, również w kontekście sektora finansów publicznych – zakładano wzrost na poziomie 3,7% PKB, spadek bezrobocia do poziomu 5,1% oraz spadek długu publicznego do 46,5%. Podkreślił, iż pandemia koronawirusa przyczyniła się do rozwoju jednego z największych w ostatnich kilkudziesięciu latach kryzysów gospodarczych. W związku z powyższym nastąpiło gwałtowne wyhamowanie aktywności gospodarczej oraz załamanie trendów większości kategorii makroekonomicznych. Zwrócił uwagę na konieczność wprowadzenia do gospodarki dodatkowego impulsu zarówno z budżetu państwa, jak i z tzw. tarcz antykryzysowych z Polskiego Funduszu Rozwoju. Zaznaczył, iż Komisja Europejska wyraziła zgodę na czasowe odejście od zaleceń Rady Europejskiej dotyczących polityki budżetowej oraz przeprowadzenie silnego impulsu fiskalnego celem wsparcia gospodarek narodowych. W tym kontekście odniósł się do zmiany Ustawy o finansach publicznych, zawieszenia stabilizującej reguły wydatkowej oraz zastosowania klauzuli wyjścia. Poinformował, że pierwszy raz od lat 90-tych w Polsce miał miejsce spadek realnego PKB do poziomu 2,7%. Podkreślił spadek konsumpcji prywatnej o 3,1% i konsumpcji w wymiarze inwestycyjnym o 9,6%. Nawiązał do pogorszenia sytuacji na rynku pracy w związku z wybuchem pandemii, mówiąc o wzroście bezrobocia. Jednocześnie zaznaczył, że bezrobocie osiągnęło poziom niższy niż było to zakładane w nowelizacji ustawy budżetowej. Przedstawił dane dotyczące średniorocznej inflacji w roku 2020, która wyniosła 3,4%. Podał do wiadomości informację na temat realizacji podstawowych wielkości budżetu państwa w 2020 roku – dochody budżetu państwa zrealizowano w kwocie 419,8 mld zł; wydatki budżetu państwa w kwocie 504,8 mld zł; deficyt budżetu wyniósł blisko 85 mld zł.

Zwrócił uwagę, iż deficyt zrealizowano w kwocie niższej niż planowana (powyżej 109 mld zł). W tym kontekście zwrócił uwagę na wyższe niż planowane dochody budżetu (398 mld zł po nowelizacji). W odniesieniu do wydatków budżetu, podał kwotę wydatków niewygasających – 11,6 mld zł. Wskazał obszary, wobec których wprowadzono najistotniejsze w nowelizacji ustawy budżetowej zwiększenie wydatków: transportu, obrony narodowej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, gospodarki złożami kopalin, szkolnictwa wyższego i nauki, kultury i ochrony dziedzictwa. Poinformował o zabezpieczeniu w nowelizacji ustawy budżetowej środków na wpłatę do Funduszu Solidarnościowego oraz realizacji dochodów budżetu środków europejskich na poziomie 79 mld zł wobec planowanych 72,9 mld zł. Odniósł się do realizacji wydatków budżetu środków europejskich na poziomie 50,8 mld zł wobec planowanych 89,9 mld zł oraz długu publicznego na poziomie 1 bln 111,8 mld zł. Wskazał na dług sektora instytucji rządowych, który wyniósł 1 bln 336,1 mld zł.

Norbert Kusiak, OPZZ pozytywnie ocenił zapewnienie przez stronę rządową stabilności finansów publicznych, jednocześnie podkreślając niezapewnienie inkluzywnego wzrostu gospodarczego. Swoją opinię uzasadnił nawiązując do braku zmniejszenia dysproporcji dochodowych oraz negatywnym wynikiem w zakresie dochodów gospodarstw domowych. Odniósł się do projektu budżetu państwa jako narzędzia planowania długoterminowej i zrównoważonej polityki gospodarczej kraju. W tym kontekście zwrócił uwagę na konieczność zapewnienia spójności projektu z dokumentami rządowymi oraz warunków finansowych do realizacji strategii rządowych. W nawiązaniu do Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju powiedział o przewidywaniach rządu, zgodnie z którymi w roku 2020 stopa inwestycji miała wzrosnąć o pomiędzy 22% a 25%. Zaznaczył, iż inwestycje w 2020 roku spadły o prawie 10%, a ich udział w PKB wynosi 17%. Odniósł się do braku realizacji założenia SOR związanego z wydatkami na B+R na poziomie 1,7% PKB. Negatywnie ocenił zamrożenie wskaźnika wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Wymienił konsekwencje zamrożenia wskaźnika: zmniejszenie popytu krajowego oraz spożycia prywatnego – konsumpcja prywatna spadła w wymiarze realnym o 3%. Jako niepokojącą wskazał dynamikę wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Jednocześnie podkreślił, iż większość pracujących nie ocenia swoich wynagrodzeń jako wynagrodzenia godziwe. Podsumował swoją wypowiedź zaznaczając, iż decyzje rządu doprowadziły do utrwalenia struktury płac na rynku pracy, w ramach której osoby o niskich dochodach stanowią duży odsetek pracujących (ok. 23%) oraz funkcjonuje duża grupa biednych pracujących.

Marzena Podolska-Bojahr, NSZZ „Solidarność” negatywnie zaopiniowała niższe niż planowane w nowelizacji ustawy budżetowej wydatki na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Odnosząc się do braku możliwości korzystania z rehabilitacji z uwagi na pandemię, postulowała o wyrównanie środków. Zapytała o niższe niż planowane wydatki na wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

Katarzyna Zimmer-Drabczyk, NSZZ „Solidarność” zapytała o kwestie związane z wydatkowaniem środków fundusz programu SURE.

Norbert Kusiak, OPZZ zapytał o kształtowanie wynagrodzeń osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń oraz osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń. Poprosił o informacje dotyczące wstrzymania wypłaty nagród w administracji publicznej w 2020 roku w odniesieniu do wysokości zablokowanych kwot i oszczędności związanych z tym działaniem.

Sebastian Skuza, MF jako priorytety pracy rządu w 2020 r. wskazał ograniczenie skutków pandemii, utrzymanie miejsc pracy oraz zapewnienie środków na służbę zdrowia. Zadeklarował osiągnięcie wymienionych celów. Jednocześnie zwrócił uwagę na podwyżki wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz wynagrodzeń nauczycieli i pracowników uczelni wyższych. Poinformował o zadowalającym wzroście wysokości przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, a także niewielkim wzroście bezrobocia. Podkreślił, że nowelizacja ustawy budżetowej miała charakter proinwestycyjny. Zaznaczył, iż nastąpiła blokada środków na wypłaty nagród w administracji publicznej w kwocie wynoszącej około 3% wynagrodzeń celem zapewnienia środków na szczepionki przeciw COVID-19. Zapewnił o dobrym wykorzystaniu środków fundusz programu SURE. W tym kontekście poinformował, że Polska jest trzecim największym beneficjentem wspomnianego programu, mogąc wykorzystać ponad 11 mld euro. Wskazał kwotę 8,2 mld euro jako dotychczas wykorzystaną z funduszu SURE. Odnosząc się do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych poinformował, że nie został on wykonany, jednocześnie prosząc o wyjaśnienie powyższej kwestii z organami funduszu. Przedstawił wysokość przeciętnego wynagrodzenia osób objętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń – 6 779,17 zł oraz wysokość przeciętnego wynagrodzenia osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń – 5 124,18 zł.

Ad. 3

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan zawnioskował do strony rządowej o udział Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych RDS w procesie konsultacji pierwszych założeń, a następnie rozwiązań dotyczących Polskiego Ładu. Zapytał o harmonogram prac rządu nad dokumentem.

Sebastian Skuza, MF wyjaśnił, iż nad kwestiami związanymi z Polskim Ładem z ramienia Ministerstwa Finansów pracuje Minister Jan Sarnowski. Poinformował, iż w czerwcu 2021 r. planowane jest przedstawienie pierwszych projektów dotyczących rozwiązań podatkowych i składkowych. Zobowiązał się do przekazania informacji na temat możliwości konsultacji projektów z Zespołem po ustaleniu szczegółów z Ministrem Patkowskim oraz Ministrem Sarnowskim.

Czesław Tuła, FZZ w odniesieniu do omawianego dokumentu zapytał o poszerzenie Polskiego Ładu o obszar związany z bezpieczeństwem zewnętrznym oraz wewnętrznym kraju. Zwrócił uwagę na konieczność zapewnienia komplementarności dokumentu.

Sebastian Skuza, MF poinformował o odpowiedzi Prezesa Rady Ministrów dotyczącej obszaru bezpieczeństwa w Polskim Ładzie, która została przekazana podczas posiedzenia plenarnego RDS.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan podziękował uczestnikom posiedzenia i zakończył spotkanie.

Jacek Męcina

/-/

Przewodniczący Zespołu

*Sporządziła
Aleksandra Kowalczyk
Biuro Rady Dialogu Społecznego*